

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris D. Hludowici Blosii Abbatis Lætiensis Ordinis S. P. N. Benedicti Tomus Posterior Margaritum Spirituale

Blois, Louis de

Monasterii Campidonensis, 1672

Cap. X. Trinitatis mysterium piè & Catholicè explicatur ad captum simplicis
contemplatoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45885](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45885)

Enchiri-
dij Par-
vuloꝝ.
Lib. 2.

vita non sub accidentiarum
specierum velamento participes
erimus Divinitatis, sicut modò ;
sed facie ad faciem Deum con-
templantes, Divinitate perfectè
fatiabimur. Tempore vitæ præ-
sentis in sumptione ipsius adorandæ
Eucharistiæ, pignus futuræ
gloriæ nobis datur.

CAPUT X.

*Trinitatis mysterium piè & Catho-
licè explicatur ad captum sim-
plicis contemplatoris.*

1. Quomodo concipi debet distinctio personarum
in una simplici natura Divinitatu.
2. Communia quædam omnibus personis divinis,
non obstante earum distinctio.
3. Propria & peculiaria personarum singularum,
prout inter se distinguuntur.
4. Lucunda societas & communicatio insepara-
bilis earum ad invicem.
5. Debent hæc etiam à simplicioribus fidelibus piè
ruminari: etsi non exigat ab eis Deus exactam eo-
rum intelligentiam, sed Catholicam reverentiam &
fidem.

1.
Theologi-
ca expli-
catio de
Deo uni-
trino, con-
formis do-
ctrina
Scholasti-
ca & Sym-
bolo A-
thanasia-
no. Di-
stinctio
persona-
rum cum
unitate
naturæ.

QUOD suprâ paucissimis ver-
bis perstrinximus de beata
Trinitate, id repetitum diffusius
explicare libet. Pater, & Filius,
& Spiritus sanctus, non sunt tres
dij, sed unus Deus; unus in sub-
stantia, trinus in personis. Alius
Pater, alius Filius, alius Spiritus
sanctus. Tres sunt, & unum sunt.
Tres sunt Personæ, dictæ à Græ-
cis *hypostases*, id est substantiæ:
at trium personarum una est es-
sentia, una Divinitas. Latini
interpretes sæpè vertunt hyposta-
sim in substantiam: Theologi ta-
men Latini usurpant substantiam

pro essentia dicta à Græcis * *Vsa.* * ob-
In ipsa Deitate & Trinitas unita-
tis, & unitas Trinitatis adoranda
est: oportet & Trinitatem Per-
sonarum in unitate substantiæ, &
unitatem substantiæ in persona-
rum Trinitate confiteri.

Ipsæ personæ suis proprietati-
bus hypostaticis ab invicem di-
stinguuntur. Patris proprietas
hypostatica est, quòd Filium ge-
nuerit, & in eo solùm à Filio dif-
fert. Filij proprietas hyposta-
tica est, quòd à Patre genitus
sit, & in eo tantùm differt à
Patre. Spiritus sancti proprie-
tas hypostatica est, quòd à Patre
Filioque procedat, & in eo differt
à Patre ac Filio. Pater gignit Fi-
lium, & spirat Spiritum sanctum:
Filius gignitur à Patre, & unà cū
Patre spirat Spiritum sanctum.
Spiritus sanctus spiratur à Patre
& Filio.

Ex his personalibus proprieta-
tibus apertè liquet, alium esse Pa-
trem, alium Filium, alium Spiritum
sanctum: quia Pater qui ge-
nuit Filium, non potest esse ipse
Filius quem genuit: & Filius qui
genitus est à Patre, non potest esse
ipse Pater, à quo genitus est: &
Spiritus sanctus qui à Patre Filio-
que procedit, neque Pater neque
Filius, à quibus procedit, potest
esse.

Proprietates hypostaticæ in
Trinitate, sive nomina persona-
lia, Pater, Filius, genitor, geni-
tus, Verbum, imago, proce-
dens, &c. non substantiam, sed
substi-

subsistendi modum, & habitudinem quandam atque relationem ad invicem indicant. Sic unicuique hypostati convenit sua proprietas personalis, ut tamen quidquid est una hypostasis sive persona secundum substantiam, hoc sit & quævis alia.

2. *Enumeratio personarum. Vnaqueque personarum, & Trinitas est Pater, si Pater non relative sumatur. 1. Ioan. 3. Ephes. 5. Galat. 3. Act. 17.*

Quando istud nomen Pater dicitur non relative ad Deum Filium, sed ad creaturam, convenit etiam Filio, convenit & Spiritui sancto, totique simul Trinitati. Nam & Pater & Filius & Spiritus sanctus, sive tota Trinitas, Pater noster est: nosque, sibi boni sumus, filij Dei sumus, non quidem per naturam sicut Deus Dei Filius, sed per gratiam & adoptionem. Imitatione bonitatis & dilectionis divinæ sumus filij Dei ac genus Dei. Etiam hi qui iniqui & impij sunt, genus Dei dici possunt, quia ad imaginem Dei sunt conditi. Omnes homines Deum habent Patrem per creationem: sed illi soli perveniunt ad cælestem hereditatem, qui Patrem cælestem imitantur, & voluntatem eius faciunt, iusticiam atque sanctitatem sectantes.

Deus est in vultu Patris, qui nos in carne generavit.

Profecto ipse Deus, qui ex nihilo nos ad esse perduxit, verius principaliusque Pater noster est, quam illi qui nos genuerunt: neque enim generare nos poterant, nisi virtutem generandi à Deo accepissent. Præterea solus Deus est auctor productorque animæ, quæ dignior est quam corpus. Corpore extincto deperit ratio

carnalis paternitatis: sed illius denominatio paternitatis, quæ Deus dicitur Pater animæ (cùm anima immortalis sit) nunquam decedit.

Enchiridii Parvulo. Lib. 2.

Similiter quando hoc nomen, Spiritus dicitur non relative ad Deum Patrem & Deum Filium, convenit etiam Patri & Filio, ac toti simul Trinitati. Quidquid enim de qualibet persona dicitur non relative ad aliam personam, dici potest & de omnibus communiter, & de singulis sigillarim personis. Nam essentielles divinitatis proprietates omnibus & singulis personis divinis conveniunt.

Prima & secunda Persona spiritus essentialiter est, tertia notionaliter sive relative duntaxat, ob spirationem personalem.

Rectè & verè dicimus, Pater est Deus, Dominus, omnipotens &c. Filius est Deus Dominus, omnipotens; Spiritus sanctus est Deus, Dominus, omnipotens: Pater & Filius & Spiritus sanctus, sive Trinitas, est Deus, Dominus, omnipotens. Attamen Patrem & Filium & Spiritum sanctum, id est Trinitatem, non dicimus esse tres Deos, tres Dominos, tres omnipotentes; sed unum Deum, unum Dominum, unum omnipotentem. Tanta videlicet vis est unitatis substantiæ in ipsa Trinitate. Nomina essentiæ aliquando ad significandas personas deflectuntur: ut cùm dicimus, Deus de Deo genitus est, in altero Filium, in altero Patrem intelligimus.

Unus Deus Dominus, non tres.

Scire autem convenit, ista nomina, Pater, Filius, Rex, Dominus, & similia, non esse ex nobis

Nomina perfectissimum prius &c.

Enchiridij Parvulorum. Lib. 2.

Principalius Deo conveniunt quam triaturus. Ephes. 3.

ad Divinitatē translata, sed contra inde ad nos per quandam similitudinem esse traducta. Hinc beatus Paulus Apostolus ait: *Flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi, ex quo omnis paternitas in celis & in terra nominatur.* Nam paternitas, quā Deus Pater ab æterno genuit Filium, omnis paternitatis exemplar primum est. Huiusmodi denominationes perfectionem dignitatemque delignantem, primum veritati, deinde veritatis imagini vestigioque conveniunt.

3. Proprium per sonarum. Pater ingenuus: Filius unigenitus. Verbum. Imago.

Deus Pater, ingenuus dicitur: ipse non est ab aliquo, sed à seipso est, à seipso habet quidquid habet, non ab alio.

Deus Filius, unigenitus dicitur, ipse non à seipso sed à Patre est, de cuius substantia natus est. Patri consubstantialis est, Verbum & imago Patris est. Ipse à Patre habet quidquid habet:

Genitus, non factus.

habet autem quidquid Pater secundum essentiam habet. Non est factus, sed genitus; neque enim creatur, sed cum Patre & Spiritu sancto omnium creaturarum conditor est. Tunc primum dictus fuit factus, quando naturam nostram assumpsit, quando sanctissima caro & anima ejus creata fuit. Non autem dicitur, vel certè non intelligitur simpliciter factus aut creatus, sed cum additamento, creatus secundum carnem, secundum hominem, factus

Galat. 3. Rom. 1. Ioan. 1.

homo, factus ex semine David, factus ex muliere: ita ut factura

seu creatura non ejus Divinitati sed humanitati attribueretur. Quòd in Evangelio beatus Ioannem Baptistam legimus juxta Vulgaram editionem dixisse de ipso Christo filio Dei, *Qui post me veniturus est, ante me factus est;* idem est, ac si dixisset, *Ante me fuit, me præcedit, mihi prælatus est, maiestate me transcendit.*

Ipsam Filij Dei de Patre generationem ineffabilem, res inferiores ac sensibiles remota quadam imagine testantur & declarant, quæ sui simile producere gaudent. Hinc homo hominem, leo leonem, turtur turturem, carpio carpionem, oliva olivam, nardus nardum, ignis ignem, lux lucem, & quidquid speculo aut aquæ limpide objectum fuerit, suam effigiem gignit atque efformat. Nam generatio Filij Dei de Deo Patre, exemplar & veritas est cuiuslibet huiusmodi productionis naturalis: id quod supra quoque indicavimus, dicentes, illam paternitatem, quā Deus Pater ante sæcula genuit Filium, esse omnis paternitatis exemplar prototypum.

Deus Spiritus sanctus Paracletus dicitur: ipse etiam à seipso non est quia à Patre & Filio procedit, Patri & Filio consubstantialis est: Patris & Filij Spiritus ac donum est: Patris & Filij amor, nexus, complexusque, dulcissimus ac vinculum dilectionis perpetuum est: ipse inde est, & inde habet quidquid habet, unde procedit. Dicitur

fuit autem à Patre & Filio procedere, non gigni vel nasci, ne Patris & Filij Filius credatur, quod omnium sanorum sensus abhorret. Neque enim unius ejusdemque filij duo patres esse dicuntur. Pater & Mater habent unum & eundem filium: aliàs duo patres unum eundemque filium non habent.

Deus Filius etiam à Deo procedere, exire, sive emanare dicitur, quia à Patre est; sed aliter procedit, quàm procedat, exeat emanetve Spiritus sanctus: ipse enim Filius processit à Patre nascendo, exijt ut genitus; quod utique de Spiritu sancto dicere non possumus.

Processio per generationem convenit Filio, non Spiritui sancto: processio per Inspirationem convenit Spiritui sancto, non Filio. Pater ex se habet quòd à se procedat Spiritus sanctus: Filius verò non ex se, sed ex Patre habet quòd à se procedat idem Spiritus sanctus. Pater est fons & principium Filij atque Spiritus sancti secundum originem: Pater & Filius, fons & principium Spiritus sancti: Pater & Filius & Spiritus sanctus, fons & principium omnis creaturæ.

Divina illa & incomprehensibilis generatio ac processio sive emanatio, nec initium habet, nec finem habitura est: quia si aliquando desineret, aliqua mutatio circa Dei substantiam facta esse diceretur, quod dicere fas non est. Nun-

quam Pater fuit sine Filio, qui sine Filio Pater non diceretur.

Si summa cum imis comparare licet, Filius & Spiritus sanctus sic sunt à Patre, quomodo splendor & calor à sole vel igne aut flamma. Non est prior flamma, ac posterior splendor calorque ejus; sed simul flamma, simulque splendor & calor ab illa proficiscens: itidem non est prior Pater, ac posterior Filius, posteriorque Spiritus sanctus; sed simul Pater, simul Filius, simulque Spiritus sanctus. Coæva & inseparabilia sunt flamma, & splendor atque calor ejus: itidem coæternæ & inseparabiles sunt tres hypostases, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus.

Per mutuam & inenarrabilem ipsarum divinarum personarum immeationem atque immanentiam, totus Pater est in Filio & Spiritu sancto: totus Filius est in Patre & Spiritu sancto: totus Spiritus sanctus est in Patre & Filio. Id adhibita similitudine utcunq; elucidemus. * Si tres soles sibi contigui mundum, vel tres cerei domum aliquam illuminarent, utique tres fulgores conjuncti mutuo sese permearent inhabitarentque, toti in totis mutuo essent, & unum quendam fulgorem indivisum præferrent. Vnirentur quidem, minimè tamen confunderentur inter se: neque enim unus fulgor esset alius, sed ipsi tres fulgores conjunctione uniti, discretione ab invicem permanerent separati. Cujus discretionis evi-

Enchiridij Patrum Lib. 2.

vestigium similitudinis à sole ad coæternitatem personarum sanctæ Trinitatis.

4. Iucunda societas Trinitatis, per circummissionem seu

* Iterum similitudo, à luce & sole adhibita.

Diversa est processio Filij & Spiritus sancti à Patre.

202n. 13. 16. 17.

Inspiratio est generatio per generationem.

Processiones conterminæ sunt.

Enchiri-
dij Par-
vulorū.
Lib. 2.

dens argumentum istud est. quia si unus illorum trium cereorum asportaretur è domo, fulgor ejus totus integerque simul abiret, & nec ipse aliquid de reliquis duobus fulgoribus secum abduceret, nec illi duo aliquid de eo retinerent. Per prædictum unum fulgorem indivisum, humana imbecillitas indivisam inseparabilemque Deitatis substantiam; per tres verò fulgores, tres ejusdem Divinitatis personas se invicem permeantes atque inhabitantes, sicut potest, concipiat. Meminerit autem, hoc sensibile exemplū ipsa incomprehensibili Trinitate longè esse inferius. Visibilia cum invisibilibus, temporalia cum æternis, mutabilia cum incommutabilibus, corruptibilia cum incorruptibilibus comparantur: ut mens hominis in his, quæ de Deo audit, nihil dubitet, ubi ea aliquo modo in creaturis agnoverit. Nimirum enim absurdum foret, si putaremus Creatorem imperfectiorem esse suâ creaturâ, & id, unde admiramur atque commendamus creaturam, non crederemus posse inveniri in Creatore.

*Societas
trium per
sonarum
per indivi-
sibilem
inseparabilem
& incommu-
tabilem
simplicitatem.*

Igitur in Divinitate & personarum Trinitas, & substantiæ unitas est. Propter quam essentiæ unitatem, non possunt dividi ab invicem ipsæ tres hypostases: ad eò inseparabiles sunt, ut si una tantum nominetur, reliquæ duæ pariter intelligantur: & si solùm duæ nominentur, itidem tertia necessariò intelligatur. Vnde quando dicimus de Filio Dei, Tu unicum

bonum nostrum, non excludimus Patrem, neque Spiritum sanctum, sed omninò includimus; excludimus verò creaturam. Non tamen fas est credere compositam ex tribus personis esse Divinitatem, quæ simplicissima est. Quidquid enim compositum est, potest in ea ex quibus componitur dividi, aut distractione partium, aut certè apprehensione mentis ipsas partes componentes distinguentis. Ceterum divisio à Divinitate, quæ omnem multitudinem refugit, profus aliena est; proinde & compositio ei congrua non est.

Ipsius summæ Trinitatis, nempe Patris, & Filij, & Spiritus sancti, sicut una est substantia, ita una est æternitas, una gloria, una majestas, unum regnum, una eademque voluntas, una eademque operatio, & omnimoda in essentialibus proprietatibus æqualitas, similitudo, unitas, atque identitas. Planè trium personarum unica & eadem Deitas est, tota in Patre, tota in Filio, tota in Spiritu sancto.

Trinitas (quod sæpius repetimus) unus Deus est, unus inquam, ex quo omnia, per quem omnia, in quo omnia. Ex Patre omnia, per Filium omnia, in Spiritu sancto omnia: & tamen etiam ex Patre per Patrem atque in Patre omnia, ex Filio per Filium & in Filio omnia, ex Spiritu sancto per Spiritum sanctum in Spiritu sancto omnia. Item Patri potentia, Filio sapientia, Spiritui san-

sancto bonitas attribui solet: at-
tamen Patris & Filij & Spiritus
sanctus, una est potentia, una sa-
pientia, una bonitas.

Quomodo
Pater per
Filium or-
getur.

Dicimus Patrem omnia fecisse
per Filium, non sanè quasi per in-
strumentum servile, sed ut per na-
turalem substantialemque virtu-
tem: nam & splendorem ab igne
fusum non dicimus esse organum
administratorium per quod ignis
luceat, sed esse naturalem ignis
virtutem. †

5.
Etiam à
simplicio-
ribus my-
sticis hanc
sententiam
de sancto
cum be-
nignitate:

Verùm de Divinitate satis mul-
ta jam à nobis dicta sunt. Volui-
mus enim faciliora duntaxat scri-
bere in simpliciorum gratiam, ut
ipsi quoque per qualemcumque
Dei cognitionem, ad Dei dile-
ctionem assurgere contrescant,
mentes suas amanter humiliterq;
in illum ubique præsentem &
ipsis intimum sublevantes. Hor-
tamur itaque eos, ut id pro suo
modulo faciant: non autem per-
tinaciter perterritent imbecilles
interioris hominis oculos, inac-
cessæ Divinitatis luci insigere; ne
divinorum splendore hebetati,
densas erroris tenebras pro veri-
tatis certo lumine inveniant.
Omnis vana curiositas, omnisq;
temeritas summoperè hic fugien-
da est. Divinus ille Dionysius

Sed ab his
pernicax
curiosita-
te.

† Quæ hæc de Trinitate sanctissima
toto hoc capite accepimus, Theologicè fun-
data sunt apud D. Thomam & Scholasticos
Doctores 1. parte, à q. 27. ad 43. Tertius au-
tem & utilis ad præxim Asceticam, hæc
humiliter credere, quam subtiliter indaga-
re, ut jam monebit ipse R. D. Blofius; &
ante monuit Thomas à Kempis lib. 1. de
Imitatione Christi cap. 1. Quid prædesti-
biti, alta de Trinitate disputare, si carere humilitate uide-
re difficilem Trinitati?

Areopagita ait: *Tantum fas est
ad celsiora contendere, quantum
seipsum divinorum eloquiorum ra-
diis insinuare dignatur: compara-
musque vires nobis ad supremos illos
fulgores, si divina sobriè, & piè ca-
stèq; reveremur.* a Aurea planè
Dionysij sententia.

Enchiri-
dij Par-
vulorū.
Lib. 2.

Esto sanè, ut nos summam Di-
vinitatem clarè contemplari in
hoc exilio non possimus: num
propterea spem salutis nullam
habebimus? Atqui à nobis non
exigit Deus ut naturam ipsius
exactè cognoscamus: sed exigit,
ut in recta fide Ecclesiæ Catholicæ
permanentes ipsum sanctè cola-
mus amemusque. Si in præsen-
ti vita non pertingimus ad Dei
sublimitatem, non recedamus à
Filij Dei humilitate. Illum pro
nobis ineffabili pietate & chari-
tate filium hominis factum, illum
pro nobis passum & mortuum at-
tendamus: ut ejus cruce tanquam
tutissimâ navi subvecti, mare
hujus sæculi absque naufragio
traiciamus, & feliciter pervenia-
mus ad portum salutis æternæ.
In beata illa patria videbimus
Deum sicuti est, & absque labore
eum cognoscemus. b

Non de-
bemus
velle ex-
celsè Deum
cognosce-
re: satis
est piè
credere
& colere.

a Hæc aurea sententia constat est ex ver-
bis S. Dionysij, collectis tum ex Epistolis ad
Timotheum, tum sparsim ex lib. de Mystica
Theologia, & maxime cap. 1. tum ex cap. 7.
de Divinis nominibus, tum ex aliis locis.

b Vsum & fructum spirituales in medi-
tatione & contemplatione Attributorum
Dei unius & trini, à R. D. Blofio in eum i-
nem hæc duobus capitibus traditorum,
peregre gressu docet R. P. Thomas à IESV de
Contemplatione divina, toto lib. 4. in quo
etiam Plura Lector reperiet de praxi Con-
templativa ex aliorum Enchiridii lib. 2.
capitulum materia.

Q 9 9 3

CAPVT